

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (predictive correlational research design) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็น สตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป จำนวน 9 แห่ง ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และจากการตอบรับเข้าร่วมการวิจัยมี 4 แห่งโดยเป็นประชากรจากแต่ละโรงงานดังนี้ 250, 75, 44 และ 35 คนรวม 404 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดตารางประมาณกลุ่มตัวอย่างจากอำนาจการวิเคราะห์ทางสถิติ (power analysis) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ .05 ให้อำนาจการทดสอบ .80 (Cohen cited in Burns & Grove, 1999) และการประมาณขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปร .20 จากการเปิดตารางใช้ขนาดตัวอย่าง 197 ราย (Polit & Hungler, 1999) ผู้วิจัยเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 200 ราย เพื่อให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนประชากรที่ดี ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของสตรีที่ทำงานในแต่ละโรงงาน ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงงาน ดังนี้ 124, 37, 22 และ 17 คน

คุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มีอายุระหว่าง 15-59 ปี ไม่เป็นผู้พิการ ไม่อยู่ในระยะตั้งครรภ์ หลังคลอด หรือให้นมบุตร ยินยอมและให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (ภาคผนวก ก) ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ความพอเพียงของรายได้ ระยะเวลาในการทำงานที่โรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป และจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในแต่ละวัน

2. แบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งแปลจากแบบแผนชีวิตที่ส่งเสริมสุขภาพของวอล์กเกอร์, ซีคริสต์, และเพนเดอร์ (Walker, Sechrist, & Pender) โดยศิริมา วงศ์แหลมทอง (2542) เป็นแบบแผนชีวิตส่งเสริมสุขภาพที่สร้างตามกรอบแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 52 ข้อ มี 6 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ กิจกรรมทางกาย โภชนาการ การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเจริญทางจิตวิญญาณ และการจัดการกับความเครียด ซึ่งผู้วิจัยได้รับอนุญาตลิขสิทธิ์จากวอล์กเกอร์ (ภาคผนวก จ) (S. N. Walker, Personal Communication, September 28, 2000) และศิริมา วงศ์แหลมทอง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติกิจกรรมเป็นประจำ ปฏิบัติกิจกรรมบ่อยครั้ง ปฏิบัติกิจกรรมเป็นบางครั้ง ไม่ปฏิบัติกิจกรรมเลย โดยกำหนดคะแนนดังนี้

ปฏิบัติกิจกรรมเป็นประจำ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติกิจกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติกิจกรรมเป็นบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่ปฏิบัติกิจกรรมเลย	ให้	1	คะแนน

การแปลความหมายคะแนน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละบุคคล (คะแนนรวมหารด้วยจำนวนข้อ) โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 1-4 จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยรวม และแปลผลตามเกณฑ์ (S. N. Walker, Personal Communication, January 23, 2001) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 2.50 หมายถึง ปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับไม่เหมาะสม

ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 2.50 หมายถึง ปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับเหมาะสม

3. แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (Pender, 1996) จำนวน 18 ข้อ เกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 6 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ กิจกรรมทางกาย โภชนาการ

การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเจริญทางจิตวิญญาณ และการจัดการกับความเครียด ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

โดยมีค่าคะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 18-72 คะแนน การแปลความหมายคะแนน พิจารณาจากหลักสถิติคำนวณหาอันตรภาคชั้น และกำหนดช่วงคะแนนได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 18-35 หมายถึง มีการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพต่ำ

ค่าเฉลี่ย 36-53 หมายถึง มีการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 54-72 หมายถึง มีการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพสูง

4. แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (Pender, 1996) จำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วยการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 6 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ กิจกรรมทางกาย โภชนาการ การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเจริญทางจิตวิญญาณ และการจัดการกับความเครียด ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

โดยมีค่าคะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 18-72 คะแนน การแปลความหมายคะแนน พิจารณาจากหลักสถิติคำนวณหาอันตรภาคชั้น และกำหนดช่วงคะแนนได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 18-35 หมายถึง มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพต่ำ

ค่าเฉลี่ย 36-53 หมายถึง มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 54-72 หมายถึง มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพสูง

5. แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบวัดของชีเรอร์ (Sherer et al., 1982) ซึ่งได้สร้างตามกรอบแนวคิดของเบนคูรา จำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย การรับรู้สมรรถนะแห่งตน 6 ด้าน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ กิจกรรมทางกาย โภชนาการ การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเจริญทางจิตวิญญาณ และการจัดการกับความเครียด ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

โดยมีค่าคะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 54-216 คะแนน การแปลความหมายคะแนนพิจารณาจากหลักสถิติคำนวณหาอันตรภาคชั้น และกำหนดช่วงคะแนนได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 54-107 หมายถึง มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่ำ

ค่าเฉลี่ย 108-161 หมายถึง มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 162-216 หมายถึง มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลสตรี 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวอนามัย 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ 1 ท่าน (ภาคผนวก ข) คำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ได้เท่ากับ .96, 1.00 และ .86 ตามลำดับ (ภาคผนวก ค) หลังจากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุง และแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพไปทดลองใช้กับสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีทดสอบซ้ำ (test-retest) แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีเวลาทำงานไม่แน่นอน ผู้วิจัยจึงเว้นระยะห่างเป็น 1 สัปดาห์ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมและรายด้าน ดังนี้ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเท่ากับ .93 ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพเท่ากับ .80 กิจกรรมทางกายเท่ากับ .80 โภชนาการเท่ากับ .89 การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเท่ากับ .79 การเจริญทางจิตวิญญาณเท่ากับ .86 และการจัดการกับความเครียดเท่ากับ .81

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะแห่งตนเท่ากับ .89, .86 และ .96 ตามลำดับ

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงงานในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือ พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2. หลังได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยทำการคัดเลือกและสุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้น ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งแจ้งหลักการพิทักษ์สิทธิ์

3. เมื่อกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือจึงขอนัดวัน เวลา สถานที่ ในการเก็บข้อมูลนอกเวลาปฏิบัติงานตามความสะดวกของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย จากนั้นแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามให้ครบถ้วน พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล หากพบว่าแบบสอบถามฉบับใดตอบไม่ครบทุกข้อคำถาม จะขอให้กลุ่มตัวอย่างช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนั้นอีกครั้งจนกระทั่งครบทุกข้อ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเองโดยความสมัครใจ หลังจากที่ได้รับแจ้งวัตถุประสงค์รวมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงการเก็บข้อมูลว่า ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างถือเป็นความลับ การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลกระทำในภาพรวม และข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น หากกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ตอบหรือหากว่ากลุ่มตัวอย่างปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย ก็ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง (ภาคผนวก ง)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for the Social Science /For Windows) มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์คะแนนของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้สมรรถนะแห่งตน และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์หาความสามารถในการทำนายของการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)